

Zbiór Orzeczeń

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
MACIEJA SZPUNARA
przedstawiona w dniu 16 maja 2018 r.¹

Sprawa C-268/17

**Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta
przeciwko
AY**

[wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Županijski Sud u Zagrebu (sąd okręgowy w Zagrzebiu, Chorwacja)]

Odesłanie prejudycjalne – Współpraca sądowa w sprawach karnych – Decyzja ramowa 2002/584/WSiSW – Artykuł 3 pkt 2 i art. 4 pkt 3 – Europejski nakaz aresztowania – Podstawy odmowy wykonania – Pojęcie prawomocnego orzeczenia w odniesieniu do tych samych czynów – Osoba, której dotyczy wniosek – Status świadka w wykonującym nakaz państwie członkowskim

1. Niniejszy wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Županijski Sud u Zagrebu (sąd okręgowy w Zagrzebiu, Chorwacja), daje Trybunałowi możliwość wyjaśnienia, że co do zasady nie jest on właściwy w zakresie wykładni przepisów dotyczących odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania (ENA), w sytuacji gdy pytania pochodzą od sądu państwa członkowskiego, które wydało ten ENA, zgodnie z decyzją ramową Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi (zwaną dalej „decyzją ramową”)².

Ramy prawne

2. Artykuł 1 decyzji, zatytułowany „Definicja europejskiego nakazu aresztowania i zobowiązania do jego wykonania”, stanowi:

„1. Europejski nakaz aresztowania stanowi decyzję sądową wydaną przez państwo członkowskie w celu aresztowania i przekazania przez inne państwo członkowskie osoby, której dotyczy wniosek, w celu przeprowadzenia postępowania karnego lub wykonania kary pozbawienia wolności bądź środka zabezpieczającego.

2. Państwa członkowskie wykonują każdy europejski nakaz aresztowania w oparciu o zasadę wzajemnego uznawania i zgodnie z przepisami niniejszej decyzji ramowej.

3. Niniejsza decyzja ramowa nie skutkuje modyfikacją obowiązku poszanowania praw podstawowych i podstawowych zasad prawa zawartych w art. 6 Traktatu o Unii Europejskiej”.

¹ Język oryginału: angielski.

² Dz.U. 2002, L 190, s. 1.

3. Artykuł 2, zatytułowany „Zakres stosowania europejskiego nakazu aresztowania”, w ust. 1 i 2 przewiduje:

„1. Europejski nakaz aresztowania może zostać wydany w przypadku czynów, które w świetle prawa obowiązującego w wydającym nakaz państwie członkowskim zagrożone są karą pozbawienia wolności lub środkiem zabezpieczającym o maksymalnym wymiarze co najmniej 12 miesięcy, albo w przypadku gdy zapadł wyrok lub wydano środek zabezpieczający o wymiarze co najmniej czterech miesięcy.

2. Następujące przestępstwa, jeśli w wydającym nakaz państwie członkowskim zagrożone są karą pozbawienia wolności lub środkiem zabezpieczającym o wymiarze co najmniej trzech lat i jako określone prawem wydającego nakaz państwa członkowskiego, stanowią na warunkach niniejszej decyzji ramowej podstawę, bez weryfikacji pod kątem podwójnej odpowiedzialności karnej za popełniony czyn, do przekazania na mocy europejskiego nakazu aresztowania:

[...]

– korupcja,

[...]”.

4. Podstawy „obligatoryjn[ej] odmow[ę] wykonania europejskiego nakazu aresztowania” wyszczególniono w art. 3 wspomnianej decyzji ramowej, zgodnie z którym:

„Właściwy sądowy organ państwa członkowskiego wykonującego europejski nakaz aresztowania (zwany dalej »wykonującym nakaz organem sądowym«) odmawia wykonania europejskiego nakazu aresztowania w następujących przypadkach:

[...]

2. jeśli wykonujący nakaz organ sądowy zostaje poinformowany, że w stosunku do osoby, której dotyczy wnioski, zapadło w związku z popełnieniem tych samych czynów prawomocne orzeczenie w państwie członkowskim, z zastrzeżeniem, że jeśli została orzeczona kara, to została ona wykonana lub jest wykonywana, lub też nie może być dłużej wykonywana w świetle prawa państwa członkowskiego, w którym nastąpiło skazanie;

[...]”.

5. Zgodnie z art. 4 decyzji ramowej, zatytułowanym „Fakultatywna odmowa wykonania europejskiego nakazu aresztowania”:

„Wykonujący nakaz organ sądowy może odmówić wykonania europejskiego nakazu aresztowania:

[...]

3. W przypadku gdy organy sądowe wykonującego nakaz państwa członkowskiego zdecydują nie ścigać za przestępstwo stanowiące podstawę wydania europejskiego nakazu aresztowania albo wstrzymać postępowanie sądowe lub w przypadku gdy w państwie członkowskim w stosunku do osoby, której dotyczy wnioski w odniesieniu do tych samych czynów, zapadło prawomocne orzeczenie, co chroni ją przed dalszym postępowaniem sądowym;

[...]”.

Okoliczności faktyczne, postępowanie i pytania prejudycjalne

6. Oskarżony AY jest obywatelem węgierskim i prezesem węgierskiej spółki, przeciwko któremu toczy się postępowanie karne przed sądem odsyłającym. W akcie oskarżenia wniesionym przez Ured za suzbijanie korupcji i organiziranog kriminaliteta (urząd ds. zwalczania korupcji i przestępczości zorganizowanej, zwany dalej „USKOK-iem”) w dniu 31 marca 2014 r. AY zarzuca się, że zgodził się zapłacić znaczną kwotę pieniężną osobie piastującej wysoki urząd w Chorwacji w zamian za zawarcie umowy pomiędzy węgierską spółką a rządem chorwackim.

7. W dniu 10 czerwca 2011 r. USKOK wszczął śledztwo przeciwko AY jako podejrzanemu o popełnienie czynów łapownictwa czynnego, informując w pełni przed wszczęciem śledztwa węgierską prokuraturę generalną i węgierskiego prokuratora generalnego osobiście. Przy wydawaniu postanowienia o wszczęciu śledztwa wystąpiono do właściwego węgierskiego organu o udzielenie międzynarodowej pomocy prawnej, polegającej na przesłuchaniu AY w charakterze podejrzanego i na przekazaniu mu wezwania. Wnioski o pomoc prawną przesłano w okresie od 10 czerwca 2011 r. do września 2013 r.

8. Organy węgierskie nie wykonały wniosków o pomoc prawną. Wobec tego właściwe organy chorwackie nie miały możliwości ustanowienia kontaktu z podejrzanym AY i chorwackie śledztwo przeciwko niemu zawieszono w grudniu 2012 r.

9. Na podstawie informacji podanych mu do wiadomości w załączniku do wniosku o pomoc prawną prokurator generalny Węgier wszczął jednak śledztwo, z powodu istnienia uzasadnionych podejrzeń popełnienia czynu zabronionego naruszającego uczciwość w życiu publicznym w formie łapownictwa czynnego w wymiarze międzynarodowym na gruncie węgierskiego kodeksu karnego. Śledztwo to zostało zakończone w dniu 20 stycznia 2012 r. postanowieniem węgierskiego centralnego biura śledczego zgodnie z węgierskim kodeksem postępowania karnego, na takiej podstawie, że popełnione czyny nie stanowiły czynu zabronionego. Jednakże śledztwa tego nie wszczęto przeciwko AY w charakterze podejrzanego, lecz jedynie w związku z zarzucanym czynem zabronionym. AY został w związku z tym przesłuchany w charakterze świadka. Osoba piastująca wysoki urząd w Chorwacji nie została przesłuchana w charakterze świadka w ramach tego postępowania śledczego.

10. Według sądu odsyłającego inne postępowania, które przeprowadzono na Węgrzech, zostały umorzone wobec braku nowych okoliczności faktycznych późniejszych w stosunku do okoliczności wymienionych w postanowieniu z dnia 20 stycznia 2012 r.

11. W dniu 1 października 2013 r., po przystąpieniu Republiki Chorwacji do Unii Europejskiej i przed wszczęciem postępowania karnego w Chorwacji zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami krajowymi, USKOK wydał ENA przeciwko AY.

12. Postanowieniem Fővárosi Törvényszék (sądu okręgowego dla miasta stołecznego Budapeszt, Węgry) z dnia 7 października 2013 r. odmówiono wykonania tego ENA na tej podstawie, iż dostępne informacje pozwalały na ustalenie, że postępowanie karne zostało już wszczęte na Węgrzech w odniesieniu do tych samych czynów co czyny, na których opierał się nakaz aresztowania, przy czym węgierski organ sądowy wstrzymał to postępowanie.

13. Po propozycji odesłania sprawy do składu orzekającego bez ławy przysięgłych i postanowieniu o odesłaniu sprawy AY do sądu odsyłającego sprawę przekazano izbie oskarżeń tego sądu, wydziałowi ds. europejskich nakazów aresztowania, zgodnie z odpowiednim przepisem chorwackiego kodeksu postępowania karnego. Drugi ENA przeciwko AY, osobie, której dotyczy wniosek, wydano w dniu 15 grudnia 2015 r. Nakaz ten nie został nigdy wykonany przez Węgry.

14. W dniu 27 stycznia 2017 r. sąd odsyłający ponownie przekazał właściwym organom węgierskim drugi ENA.

15. Następnie po upływie 60 dni od wysłania drugiego ENA sąd odsyłający zwrócił się do chorwackiego członka Eurojustu. Po interwencji chorwacki członek Eurojustu przekazał sądowi odsyłającemu stanowisko właściwego organu węgierskiego, w którym organ ów stwierdził, że nie uważa, aby miał obowiązek podejmować czynności w zakresie wydanego ENA oraz że na Węgrzech nie ma prawnej możliwości zatrzymania oskarżonego AY lub wszczęcia nowego postępowania w sprawie wykonania ENA wydanego w Chorwacji w dniu 15 grudnia 2015 r. Identyczne stanowisko właściwego węgierskiego organu sądowego zostało przekazane sądowi odsyłającemu w dniu 4 kwietnia 2017 r.

16. Z uwagi na fakt, iż sąd odsyłający powziął wątpliwości w przedmiocie interpretacji podstaw odmowy wykonania ENA przewidzianych w art. 3 pkt 2 i w art. 4 pkt 3 decyzji ramowej, postanowieniem z dnia 16 maja 2017 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 18 maja 2017 r., postanowił on skierować do Trybunału następujące pytania prejudycjalne:

- „1. Czy art. 4 pkt 3 decyzji ramowej należy interpretować w ten sposób, że decyzja o tym, aby nie podejmować ścigania za przestępstwo będące podstawą europejskiego nakazu aresztowania lub je wstrzymać odnosi się jedynie do przestępstwa stanowiącego podstawę europejskiego nakazu aresztowania, czy też przepis ten należy rozumieć w ten sposób, że odmowa podjęcia ścigania lub odstąpienie od niego musi dotyczyć również osoby, której dotyczy europejski nakaz aresztowania, występującej w charakterze podejrzanego/oskarżonego w ramach tego ścigania?
2. Czy państwo członkowskie może odmówić na podstawie art. 4 pkt 3 decyzji ramowej wykonania wydanego europejskiego nakazu aresztowania, w sytuacji gdy organ sądowy innego państwa członkowskiego postanawia nie podejmować ścigania za przestępstwo będące podstawą europejskiego nakazu aresztowania lub wstrzymać je, w sytuacji gdy w ramach tego ścigania osoba, której dotyczy europejski nakaz aresztowania, miała status świadka, a nie podejrzanego/oskarżonego?
3. Czy postanowienie o zakończeniu śledztwa, w którego ramach osoba, której dotyczył europejski nakaz aresztowania nie miała statusu podejrzanego, lecz została przesłuchana w charakterze świadka, stanowi dla innych państw członkowskich, zgodnie z art. 3 pkt 2 decyzji ramowej 2002/584/WSiSW, powód do niepodejmowania czynności w zakresie wydanego europejskiego nakazu aresztowania?
4. Jaki jest związek pomiędzy obligatoryjną przyczyną odmowy przekazania przewidzianą w art. 3 pkt 2 decyzji ramowej, która dotyczy przypadków, gdy »wykonujący nakaz organ sądowy zostaje poinformowany, że w stosunku do osoby, której dotyczy wnioski, zapadło w związku z popełnieniem tych samych czynów prawomocne orzeczenie w państwie członkowskim«, i fakultatywną przyczyną odmowy przekazania przewidzianą w art. 4 pkt 3 decyzji ramowej, która dotyczy sytuacji gdy »w stosunku do osoby, której dotyczy wnioski w odniesieniu do tych samych czynów, zapadło prawomocne orzeczenie, co chroni ją przed dalszym postępowaniem sądowym«?
5. Czy art. 1 ust. 2 decyzji ramowej należy interpretować w ten sposób, że państwo wykonujące ma obowiązek wydać decyzję dotyczącą każdego przekazanego mu europejskiego nakazu aresztowania również w sytuacji, gdy postanowiono już w przedmiocie europejskiego nakazu aresztowania wydanego wcześniej przez organ sądowy w stosunku do tej samej osoby w ramach tego samego postępowania karnego, a nowy europejski nakaz aresztowania zostaje wydany z powodu zmiany okoliczności w państwie jego wydania (postanowienie odsyłające – wszczęcie postępowania karnego, bardziej rygorystyczne kryterium w dziedzinie poszlak popełnienia przestępstwa, nowy właściwy organ sądowy/sąd)?”.

17. Ze względu na szczególne okoliczności zdecydowano o rozpoznaniu niniejszej sprawy w pierwszej kolejności, zgodnie z art. 53 § 3 regulaminu postępowania przez Trybunałem Sprawiedliwości.

18. Strony w postępowaniu głównym, rządy chorwacki, czeski, węgierski, austriacki i rumuński oraz Irlandia, a także Komisja przedstawili uwagi na piśmie. Strony w postępowaniu głównym, rządy chorwacki i węgierski oraz Komisja wzięli udział w rozprawie, która odbyła się w dniu 28 lutego 2018 r.

Ocena

Właściwość Trybunału Sprawiedliwości

19. W przedmiotowej sprawie sąd państwa członkowskiego *wydającego* ENA zwraca się o uzyskanie wyjaśnień co do *wykonania* tego ENA. W związku z tym sąd odsyłający przedstawia szereg pytań dotyczących podstaw odmowy wykonania ENA przewidzianych w art. 3 pkt 2 i art. 4 pkt 3 decyzji ramowej.

20. Wydaje się to dziwne, ponieważ odpowiedź udzielona przez Trybunał byłaby istotna jedynie dla organów wykonujących nakaz.

21. Źródłem spraw dotyczących ENA jest zazwyczaj spór między organami sądowymi dwóch państw członkowskich. Organy jednego państwa członkowskiego wydają ENA, podczas gdy organy sądowe innego państwa członkowskiego wykonują ten nakaz.

22. W związku z tym zwykle sprawy dotyczące kwestii związanych z wykonaniem nakazu, w szczególności możliwych podstaw odmowy jego wykonania, wnoszone są z inicjatywy organów sądowych wykonujących nakaz, ponieważ organy te dążą do uzyskania jasności co do granic takich podstaw odmowy³. Organy te zmierzają do ustalenia, czy mogą wykonać ENA, czy też nie wolno im tego robić.

23. Wydaje się, że sąd odsyłający uważa, iż wskutek udzielonej przez Trybunał odpowiedzi mógłby znaleźć się w sytuacji, w której uchyliłby ENA. Jeżeli zatem Trybunał uzna, że istnieją podstawy do odmowy wykonania ENA przez władze węgierskie, sąd odsyłający dopilnowałby, aby ENA został uchylony.

24. Nie sądzę, aby Trybunał był w stanie odpowiedzieć na pytania prejudycjalne od pierwszego do czwartego. Moim zdaniem Trybunał nie jest właściwy, aby to uczynić⁴.

25. Z art. 267 akapit drugi TFUE wynika, że Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy do wydania orzeczenia w trybie prejudycjalnym, w przypadku gdy sąd odsyłający uznaje, że decyzja w tej kwestii jest „niezbędna” do wydania przez ten sąd wyroku.

3 Zobacz np. wyroki: z dnia 16 listopada 2010 r., Mantello (C-261/09, EU:C:2010:683); z dnia 5 kwietnia 2016 r., Aranyosi i Căldăraru (C-404/15 i C-659/15 PPU, EU:C:2016:198); z dnia 24 maja 2016 r., Dworzecki (C-108/16 PPU, EU:C:2016:346); z dnia 10 sierpnia 2017 r., Tupikas (C-270/17 PPU, EU:C:2017:628).

4 Doskonale zdaję sobie sprawę z rozróżnienia prawnego między właściwością a dopuszczalnością, pomimo jego ograniczonego praktycznego znaczenia, i w tym względzie w pełni zgadzam się z ogólnym zarysem tej kwestii przedstawionym przez rzecznika generalnego N. Wahla w jego opinii w sprawie Gullotta i Farmacia di Gullotta Davide & C. (C-497/12, EU:C:2015:168, pkt 16–25). Co się tyczy owego rozróżnienia zob. także moja opinia w sprawie Rendón Marín i CS (C-165/14 i C-304/14, EU:C:2016:75, pkt 48); a także C. Naômé, *Le renvoi préjudiciel en droit européen – Guide pratique*, 2ème éd., Larcier, Bruxelles 2010, s. 85–86.

26. W sprawie takiej jak rozpatrywana obecnie nie jestem w stanie dostrzec konieczności udzielenia przez Trybunał odpowiedzi w kontekście postępowania przed sądem odsyłającym. To prawda, że co do zasady wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym są dopuszczalne i tylko w rzadkich i skrajnych przypadkach Trybunał odmawia udzielenia na nie odpowiedzi. Odesłania tego rodzaju korzystają z domniemania, iż mają znaczenie dla sprawy⁵. Owa kwestia znaczenia pytania dla sprawy ma charakter obiektywny.

27. W sytuacjach, które sam Trybunał określa mianem „nadzwyczajnych okoliczności”⁶, odmawiał on udzielenia odpowiedzi na pytania w sprawach o charakterze hipotetycznym, gdy podnoszone pytania nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia sporu, gdy pytania nie były wystarczająco jasno sformułowane lub gdy okoliczności faktyczne nie były wystarczająco jasne.

28. Z pozoru wydaje się, że pytania od pierwszego do czwartego nie należą do żadnej z kategorii spraw, w których Trybunał odmówił udzielenia odpowiedzi na pytania. Niemniej jednak, według mojej wiedzy, Trybunał nie znalazł się jak dotąd w sytuacji takiej jak w niniejszej sprawie, a mianowicie gdy organy państwa członkowskiego wydającego ENA starają się uzyskać wyjaśnienie w odniesieniu do praw i obowiązków organów, które mają wykonać ENA.

29. Kwestia, czy organ wydający ENA zdecyduje się go utrzymać w mocy, jest i powinna być niezależna od kwestii ewentualnych podstaw odmowy wykonania. Gdyby na przykład Trybunał uznał, że organy węgierskie *mogą* powoływać się na art. 3 pkt 2 lub art. 4 pkt 3 decyzji ramowej, aby nie wykonać ENA, fakt ten z prawnego punktu widzenia pozostawałby bez wpływu na ewentualne utrzymanie w mocy ENA przez organ wydający. Sąd odsyłający mógłby utrzymać ENA w mocy lub go uchylić.

30. Sprawa leżąca u podstaw odesłania prejudycjalnego dotyczy, w konkretnym przypadku, wykładni przepisów prawa węgierskiego w świetle przepisów decyzji ramowej. Ostateczna decyzja w przedmiocie oceny spełnienia wymogów art. 3 pkt 2 lub art. 4 pkt 3 decyzji ramowej należy do organów węgierskich. Sąd odsyłający nie może wykonać tego zadania, w praktyce wchodząc w kompetencje organów węgierskich.

31. Gdyby Trybunał miał udzielić w niniejszej sprawie odpowiedzi na pytania od pierwszego do czwartego, jego orzeczenie nie miałyby oczywiście charakteru „jedynie konsultacyjnego i pozbawi[onego][...] mocy wiążącej”⁷. Jednakże faktycznie i w odniesieniu do sądu odsyłającego w konkretnej rozpoznawanej sprawie, byłoby dokładnie tak: bez wątpliwości interesująco w wymiarze teoretycznym, ale bez możliwości praktycznego zastosowania w konkretnej sprawie rozpoznawanej przez organy chorwackie. Orzeczenie to mogłoby mieć znaczenie jedynie dla organów węgierskich, a to nie one złożyły niniejszy wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.

32. Ponadto nie należy zapominać, że cały system leżący u podstaw ENA opiera się na wzajemnym zaufaniu wydających i wykonujących ENA państw członkowskich i wzajemnym uznawaniu ENA przez te państwa. Nie ulega wątpliwości, że to przede wszystkim wykonujące nakaz państwo członkowskie winno mieć zaufanie do działań wydającego nakaz państwa członkowskiego. Jednak wydające nakaz państwo członkowskie także musi działać w zaufaniu w stosunku do czynności podejmowanych przez wykonujące nakaz państwo członkowskie, jeżeli to ostatnie powołuje się na podstawy odmowy wykonania ENA. W momencie, w którym wydające nakaz państwo członkowskie zaczyna stosować i interpretować prawo wykonującego nakaz państwa członkowskiego i próbuje ustalić, czy to ostatnie prawidłowo zastosowało rzeczne prawo, zbliża się ono niebezpiecznie do naruszenia zasady wzajemnego zaufania. W związku z tym, w przeciwieństwie na przykład do spraw z zakresu prawa

⁵ Zobacz np. wyrok z dnia 17 kwietnia 2018 r., Krüsemann i in. (C-195/17, od C-197/17 do C-203/17, C-226/17, C-228/17, C-254/17, C-274/17, C-275/17, od C-278/17 do C-286/17 i od C-290/17 do C-292/17, EU:C:2018:258, pkt 24 i przytoczone tam orzecznictwo).

⁶ Zobacz np. wyrok z dnia 5 czerwca 1997 r., Celestini (C-105/94, EU:C:1997:277, pkt 22).

⁷ Jest to terminologia zastosowana przez Trybunał w celu odróżnienia procedury przewidzianej w art. 267 TFUE w opinii 1/91 (pierwszej opinii w sprawie porozumienia EOG) z dnia 14 grudnia 1991 r. (EU:C:1991:490, pkt 61).

cywilnego, nie jest rzeczą typową dla organów jednego państwa, by stosować, interpretować i oceniać prawo innego państwa. W ramach mechanizmu ustanowionego w postępowaniu w trybie prejudycjalnym sądy krajowe przedstawiają okoliczności faktyczne i opis znajdującego zastosowanie prawa krajowego w celu umożliwienia Trybunałowi dokonania użytecznej i służącej określonymu celowi wykładni prawa Unii. Można to jednak zagwarantować jedynie wówczas, gdy sąd odsyłający będzie faktycznie w stanie zastosować potem wykładnię Trybunału do rozpatrywanej przez siebie sprawy. Z uwagi na to, iż sąd chorwacki nie może stosować węgierskiego prawa karnego, odpowiedź Trybunału będzie w tym kontekście bezprzedmiotowa⁸.

33. Podsumowując: z uwagi na to, że pytania prejudycjalne dotyczą wykładni decyzji ramowej w kontekście kwestii należących do kompetencji organów wykonującego nakaz państwa członkowskiego, uważam, że Trybunał nie jest właściwy do udzielenia na nie odpowiedzi.

34. Co się tyczy pytania piątego, nie wydaje mi się, aby występował tu problem właściwości. Zgodnie z decyzją ramową, która opiera się na duchu współpracy między organami kilku państw członkowskich, odpowiedź na to pytanie ma przede wszystkim znaczenie dla organów państwa członkowskiego wykonującego nakaz. Niemniej jednak wydanie orzeczenia w przedmiocie tego pytania, poprzez które sąd odsyłający zasadniczo zmierza do ustalenia, czy na mocy art. 1 ust. 2 decyzji ramowej wykonujący nakaz organ sądowy ma obowiązek wydać decyzję w przedmiocie przekazanego mu ENA, jest również niezbędne dla sądu odsyłającego, po to aby upewnić się on, czy może zgodnie z prawem oczekiwać odpowiedzi od wykonującego nakaz organu sądowego. Umożliwi to sądowi odsyłającemu ustalenie, czy powinien uchylić drugi ENA. Ponadto należy mieć na uwadze fakt, że pytanie piąte jest jedynym pytaniem, które nie wymaga żadnej interpretacji prawa węgierskiego przez chorwacki sąd odsyłający.

Co do istoty

W przedmiocie pytania piątego

35. Poprzez pytanie piąte sąd odsyłający zasadniczo zmierza do ustalenia, czy na podstawie art. 1 ust. 2 decyzji ramowej wykonujący nakaz organ sądowy ma obowiązek wydać decyzję w przedmiocie przekazanego mu ENA, nawet jeżeli w tym państwie członkowskim wydano już decyzję w sprawie wcześniejszego ENA w odniesieniu do tej samej osoby, której dotyczy wnioszek, w tym samym postępowaniu karnym, w sytuacji gdy drugi ENA został wydany przez inny organ sądowy ze względu na zmianę okoliczności w wydającym nakaz państwie członkowskim.

36. Zgodnie z jednoznacznym brzmieniem art. 1 ust. 2 decyzji ramowej państwa członkowskie wykonują każdy ENA w oparciu o zasadę wzajemnego uznawania i zgodnie z przepisami tej decyzji ramowej. W tym kontekście art. 15 ust. 1 decyzji ramowej stanowi, że decyzję o tym, czy osoba, której nakaz dotyczy, ma zostać przekazana, podejmuje wykonujący nakaz organ sądowy, z uwzględnieniem terminów określonych w decyzji ramowej. Ponadto art. 17 ust. 1 decyzji ramowej stanowi, że ENA stosuje się i wykonuje w trybie przewidzianym dla spraw niecierpiących zwłoki, a w przypadku odmowy jego wykonania należy podać jej przyczyny, zgodnie z ust. 6 tego artykułu. Co więcej, art. 22 decyzji ramowej przewiduje, że wykonujący nakaz organ sądowy niezwłocznie powiadamia wydający nakaz organ sądowy o decyzji w sprawie czynności, które mają zostać podjęte w sprawie ENA.

⁸ I właśnie tu widać zasadniczą różnicę w stosunku do sytuacji, w których sądy krajowe stosują prawo obce, jak ma to miejsce w sprawie z zakresu prawa cywilnego, w wyniku norm kolizyjnych międzynarodowego prawa prywatnego. W takim przypadku sąd odsyłający zawsze wydaje wyrok, nawet jeżeli stosuje prawo obce. Taka sytuacja nie ma miejsca w niniejszej sprawie.

37. Ponadto, jak opisano poniżej w sposób bardziej szczegółowy, w art. 3 i nast. decyzji ramowej zawarto wyczerpujący katalog podstaw odmowy wykonania ENA. Istnienie wcześniejszego ENA nie figuruje wśród podstaw odmowy wykonania.

38. W związku z tym organy wykonującego nakaz państwa członkowskiego, które nie udzielią odpowiedzi na ENA, naruszają swoje zobowiązania wynikające z decyzji ramowej.

39. Proponuję zatem, aby na pytanie piąte odpowiedzieć w ten sposób, że na mocy art. 1 ust. 2 decyzji ramowej wykonujący nakaz organ sądowy ma obowiązek wydać decyzję w sprawie przekazanego mu ENA, nawet wówczas gdy w tym państwie członkowskim wydano już decyzję w sprawie wcześniejszego ENA w odniesieniu do tej samej osoby, której dotyczy wnioszek, w tym samym postępowaniu karnym, lecz drugi ENA został wydany przez inny organ sądowy ze względu na zmianę okoliczności w wydającym nakaz państwie członkowskim.

W przedmiocie pytań od pierwszego do czwartego

40. Na wypadek, gdyby Trybunał nie przychylił się do mojej analizy dotyczącej pytań od pierwszego do czwartego, ustosunkuje się obecnie hipotetycznie do pozostałych pytań prejudycjalnych.

41. W pytaniach od pierwszego do czwartego, które powinny być rozpatrywane łącznie, sąd odsyłający zwraca się zasadniczo do Trybunału z pytaniem, czy decyzja taka jak decyzja węgierskiego centralnego biura śledczego z dnia 20 stycznia 2012 r. o umorzeniu śledztwa prowadzonego na Węgrzech może stanowić podstawę odmowy w rozumieniu art. 3 pkt 2 lub art. 4 pkt 3 decyzji ramowej, co wykluczałoby wykonanie ENA wydanego przeciwko AY. Sąd zastanawia się również nad związkiem między tymi dwoma przepisami.

Związek pomiędzy art. 3 pkt 2 i art. 4 pkt 3 w kontekście decyzji ramowej

42. Podstawowe cechy decyzji ramowej w odniesieniu do podstaw odmowy wykonania ENA są już dobrze znane Trybunałowi: decyzja ramowa jest oparta na zasadzie wzajemnego uznawania, która z kolei, stanowiąc „kamień węgielny” współpracy sądowej, opiera się na wzajemnym zaufaniu⁹ między państwami członkowskimi z myślą o realizacji celu wyznaczonego Unii, jakim jest ustanowienie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości¹⁰. W tym celu art. 1 ust. 2 decyzji ramowej ustanawia zasadę, zgodnie z którą państwa członkowskie zobowiązane są wykonać każdy ENA w oparciu o zasadę wzajemnego uznawania i zgodnie z przepisami tej decyzji ramowej. Z zastrzeżeniem wyjątkowych okoliczności wykonujące nakaz organy sądowe mogą zatem odmówić wykonania takiego nakazu wyłącznie w wyczerpująco wyliczonych wypadkach odmowy wykonania przewidzianych w tej decyzji ramowej, a wykonanie ENA można uzależnić wyłącznie od jednego z warunków wyczerpująco określonych we wspomnianej decyzji ramowej. W konsekwencji wykonanie ENA stanowi zasadę, zaś odmowa wykonania ma być wyjątkiem, który należy interpretować ściśle¹¹.

43. W art. 3 decyzji ramowej określono podstawy obligatoryjnej odmowy wykonania ENA, natomiast w art. 4 decyzji ramowej wymieniono podstawy fakultatywnej odmowy wykonania ENA.

44. Aby ustalić, czy w rozpatrywanej sprawie organy węgierskie mogły odmówić wykonania ENA, zajmę się w pierwszej kolejności podstawami obligatoryjnej odmowy wykonania, a następnie przejdę do podstaw odmowy fakultatywnej.

⁹ Wydaje się, że angielskie wersje językowe spraw Trybunału zawierają czasami odniesienia do „mutual confidence”, zamiast do „mutual trust”. Rozumiem, że pojęcia te mają dokładnie takie samo znaczenie i mogą być stosowane zamiennie.

¹⁰ Zobacz np. wyrok z dnia 10 sierpnia 2017 r., Tupikas (C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, pkt 49).

¹¹ Zobacz wyrok z dnia 29 czerwca 2017 r., Popławski (C-579/15, EU:C:2017:503, pkt 19 i przytoczone tam orzecznictwo).

W przedmiocie art. 3 pkt 2 decyzji ramowej

45. Zgodnie z art. 3 pkt 2 decyzji ramowej wykonujący nakaz organ sądowy odmawia wykonania ENA, jeżeli zostaje poinformowany, że w stosunku do osoby, której dotyczy wnioski, zapadło w związku z popełnieniem tych samych czynów prawomocne orzeczenie w państwie członkowskim, z zastrzeżeniem, że jeśli została orzeczona kara, to została ona wykonana lub jest wykonywana, lub też nie może być dłużej wykonywana w świetle prawa państwa członkowskiego, w którym nastąpiło skazanie.

46. Powstaje więc pytanie, czy w omawianym przypadku wobec danej osoby zapadło „prawomocne orzeczenie” w rozumieniu art. 3 pkt 2 decyzji ramowej i czy postanowienie węgierskiego centralnego biura śledczego z dnia 20 stycznia 2012 r. kończące śledztwo, w którym osoba, której następnie dotyczył ENA, została przesłuchana jedynie w charakterze świadka, stanowi takie prawomocne orzeczenie.

47. Artykuł 3 pkt 2 decyzji ramowej stanowi wyraz zasady *ne bis in idem*, zgodnie z którą nikt nie może być dwukrotnie skazany lub oskarżony za ten sam czyn¹². Zasada ta, określana w jurysdykcjach *common law* jako „double jeopardy rule” (zasada podwójnego niebezpieczeństwa)¹³ została w odniesieniu do porządku prawnego Unii zdefiniowana obecnie w art. 50 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, który stanowi, że nikt nie może być ponownie sądzony lub ukarany w postępowaniu karnym za ten sam czyn zabroniony pod groźbą kary, w odniesieniu do którego zgodnie z ustawą został już uprzednio uniewinniony lub za który został już uprzednio skazany prawomocnym wyrokiem na terytorium Unii¹⁴.

48. AY i rząd węgierski uważają, że rozważane postanowienie stanowi „prawomocne orzeczenie” w rozumieniu art. 3 pkt 2 decyzji ramowej, natomiast wszyscy pozostali uczestnicy postępowania są przeciwnego zdania.

49. Brzmienie przepisu nie zawiera w tym aspekcie jednoznacznych wytycznych. Chociaż co najmniej jedna wersja językowa art. 3 pkt 2 decyzji ramowej wyraźnie wskazuje, że osoba, której dotyczy wnioski, musi zostać ostatecznie *skazana* wyrokiem objętym powagą rzeczy osądzonej¹⁵, w zdecydowanej większości wersji językowych sytuacja nie jest tak jednoznaczna.

50. Wydaje się, że dotychczasowe orzecznictwo Trybunału nie daje jasnej odpowiedzi w kwestii będącej przedmiotem sporu.

51. W wyroku *Mantello*¹⁶ Trybunał opowiedział się za raczej szeroką interpretacją art. 3 pkt. 2 decyzji ramowej. Trybunał zasadniczo transponował swoje orzecznictwo wynikające z art. 54 Konwencji wykonawczej do układu z Schengen i orzekł, że w stosunku do osoby, której dotyczy wnioski, zapadło prawomocne orzeczenie obejmujące te same czyny w rozumieniu art. 3 pkt 2 decyzji ramowej, jeżeli w następstwie przeprowadzonego postępowania karnego prawo oskarżyciela publicznego do wniesienia oskarżenia ostatecznie wygasło lub jeżeli organy sądowe państwa członkowskiego wydały orzeczenie uniewinniające oskarżonego w odniesieniu do zarzucanych czynów.

12 Zobacz L. Klimek, *European Arrest Warrant*, Springer, Heidelberg et al., 2015, s. 152.

13 W ten sposób odniesiono się do niej przykładowo w kontekście art. 3 pkt 2 decyzji ramowej w S. Peers, *EU Justice and Home Affairs Law, Volume II: EU Criminal Law, Policing and Civil Law*, 4th ed., OUP, Oxford 2016, s. 89.

14 Zasada ta znajduje ponadto odzwierciedlenie w wielu innych europejskich instrumentach prawnych: Protokole nr 7 do europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, Konwencji wykonawczej do Układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 roku między rządami państw Unii Gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach i europejskiej konwencji Rady Europy o ekstradycji z dnia 13 grudnia 1957 r.

15 Zobacz np. niemiecka wersja językowa („rechtskräftig verurteilt”).

16 Wyrok z dnia 16 listopada 2010 r. (C-261/09, EU:C:2010:683).

52. Trybunał stwierdził jednocześnie, że „prawomocność” orzeczenia, o której mowa w art. 3 pkt 2 decyzji ramowej, podlega ocenie zgodnie z prawem tego państwa członkowskiego, w którym orzeczenie zostało wydane¹⁷.

53. AY miał jedynie status świadka w śledztwie węgierskim. Nie był oskarżony. Moim zdaniem aby w stosunku do osoby wydano „prawomocne orzeczenie”, konieczne jest jej występowanie w charakterze oskarżonego na pewnym etapie postępowania. Innymi słowy, jak słusznie podkreśliła Komisja, aby sytuacja została objęta zakresem art. 3 pkt 2 decyzji ramowej, musiałyby zostać wszczęte postępowanie *przeciwko* tej samej osobie.

54. Ponadto z wyroku Turanský można wysnuć wniosek, że zasady *ne bis in idem* nie stosuje się do orzeczenia, którym organ państwa członkowskiego, po zbadaniu wniesionej do niego sprawy co do istoty, umorzył wszczęte postępowanie karne przed przedstawieniem zarzutów osobie podejrzewanej o popełnienie przestępstwa, jeżeli takie orzeczenie o umorzeniu *nie powoduje definitywnie wygaśnięcia prawa oskarżyciela publicznego do oskarżenia*, a zatem nie stanowi w tym państwie przeszkody dla nowego postępowania karnego o te same czyny¹⁸.

55. Wreszcie w wyroku Kossowski Trybunał orzekł, że postanowienia prokuratora kończącego postępowanie karne i umarzającego postępowanie przygotowawcze prowadzone przeciwko osobie nie sposób uważać za prawomocne rozstrzygnięcie, jeżeli jasne jest, iż postępowanie zostało umorzone bez przeprowadzenia szczegółowego postępowania przygotowawczego¹⁹.

56. W rozpatrywanej sprawie na podstawie informacji dostarczonych przez sąd odsyłający trudno będzie ustalić, czy przeprowadzono szczegółowe postępowanie przygotowawcze. Wychodząc od zasady wzajemnego zaufania, można moim zdaniem domniemywać, że przeprowadzono gruntowne śledztwo. W tym kontekście, chociaż (chorwacki) sąd odsyłający ma niewątpliwie trudności ze zgłębieniem praktyki władz węgierskich, nie uważam, aby takie domniemanie miało być przez sąd odsyłający obalone. Jednakże rozważania te mają charakter hipotetyczny, biorąc pod uwagę, że jak stwierdzono powyżej, postępowanie nie zostało wszczęte *przeciwko* AY, co oznacza, że nie ma możliwości zastosowania art. 3 pkt 2 decyzji ramowej.

57. W związku z tym uważam, że w stosunku do osoby przesłuchiwanej w charakterze świadka w postępowaniu karnym w państwie członkowskim nie mogło zapaść „prawomocne orzeczenie” w rozumieniu art. 3 pkt 2 decyzji ramowej.

W przedmiocie art. 4 pkt 3 decyzji ramowej

58. Pytania pierwsze i drugie dotyczą art. 4 pkt 3 decyzji ramowej. Pierwsza część tego przepisu dopuszcza odmówienie wykonania ENA, jeżeli organy sądowe wykonującego nakaz państwa członkowskiego postanowiły nie ścigać za przestępstwo stanowiące podstawę ENA lub wstrzymać postępowanie w odniesieniu do tego przestępstwa.

59. Wydaje się, że odmawiając wykonania przedmiotowego ENA, właściwe organy węgierskie opierają się na przepisach krajowych transponujących art. 4 pkt 3 decyzji ramowej.

¹⁷ Zobacz wyrok z dnia 16 listopada 2010 r., Mantello (C-261/09, EU:C:2010:683, pkt 46).

¹⁸ Wyrok z dnia 22 grudnia 2008 r., Turansky (C-491/07, EU:C:2008:768, pkt 45). Zobacz także wyroki: z dnia 5 czerwca 2014 r., M (C-398/12, EU:C:2014:1057, pkt 31); z dnia 29 czerwca 2016 r., Kossowski (C-486/14, EU:C:2016:483, pkt 34). Rozstrzygnięcie tej kwestii należałoby oczywiście do sądu odsyłającego.

¹⁹ Zobacz wyrok z dnia 29 czerwca 2016 r., Kossowski (C-486/14, EU:C:2016:483, pkt 54).

60. Na wstępie należy podkreślić, że art. 4 pkt 3 decyzji ramowej, który nie był jak dotąd przedmiotem wykładni Trybunału, stanowi fakultatywną podstawę odmowy wykonania ENA. Na mocy tego przepisu wykonujący nakaz organ sądowy może odmówić wykonania ENA, jeśli postanowił nie ścigać za przestępstwo, którego dotyczy ENA, albo wstrzymać postępowanie w odniesieniu do tego przestępstwa, lub w przypadku gdy w państwie członkowskim w stosunku do osoby, której dotyczy wniosek w odniesieniu do tych samych czynów, zapadło prawomocne orzeczenie, co chroni ją przed dalszym postępowaniem sądowym. W związku z tym wykonujący nakaz organ sądowy musi dysponować pewnym zakresem uznania co do tego, czy należy odmówić wykonania ENA²⁰.

61. Często podnosi się, że pierwszy człon art. 4 pkt 3 decyzji ramowej, który jest przedmiotem sporu w niniejszej sprawie, jest podobnie jak art. 3 pkt 2 przejawem zasady *ne bis in idem*²¹. Chociaż nie sprzeciwiam się takiemu twierdzeniu, uważam, że należy podkreślić, iż – jak słusznie zauważyła również Komisja w swoich uwagach – zakres art. 4 pkt 3 decyzji ramowej jest szerszy niż zasada *ne bis in idem*. Ponadto ze względu na fakultatywny charakter tego przepisu zasada *ne bis in idem* nie może zostać zastosowana do ograniczenia tego przepisu lub jego zawężenia.

62. Ów szerszy zakres znajduje odzwierciedlenie w odpowiednim szerszym sformułowaniu. W związku z tym art. 4 pkt 3 decyzji ramowej odnosi się jedynie do „przestępstwa stanowiące[go] podstawę wydania [ENZ]”, a nie do „osoby, której dotyczy wniosek”.

63. Zdaniem rządów chorwackiego, czeskiego, austriackiego i rumuńskiego oraz Irlandii nie można powoływać się na art. 4 pkt 3 decyzji ramowej, jeżeli postanowienie o umorzeniu postępowania wydano w toku śledztwa, w którym osoba, której dotyczy wniosek, występowała jedynie w charakterze świadka. Byłoby to sprzeczne z zasadą *ne bis in idem*, która ma na celu ochronę *jednostki* przed negatywnymi skutkami podwójnego ścigania.

64. Zdaniem AY oraz rządu węgierskiego okoliczność, że AY występował jedynie w charakterze świadka w postępowaniu węgierskim, jest bez znaczenia dla celów art. 4 pkt 3 decyzji ramowej. Uwagi przedstawione przez Komisję są podobne.

65. W szczególności rząd węgierski twierdzi, że kwestia tego, w jakiej roli procesowej osoba wymieniona w ENA brała udział w postępowaniu, które zostało wstrzymane, sama w sobie jest bez znaczenia. Należałoby raczej przeanalizować zasadność postanowienia o odmowie ścigania lub wstrzymaniu postępowania na szczeblu krajowym. Aby możliwe było odmówienie wykonania ENA, wystarczyłoby, by postanowienie rozstrzygało w przedmiocie przestępstwa, tj. w przedmiocie tej samej serii działań co ta stanowiąca przestępstwo będące podstawą wydania ENA. Tak było w niniejszej sprawie.

66. Brzmienie przedmiotowego przepisu nie wskazuje wyraźnie, że dane postępowanie karne musi zostać skierowane przeciwko osobie, której dotyczy wniosek. Jednakże interpretowanie tego przepisu jako oznaczającego, że można odmówić wykonania nawet w sytuacji, gdy rozpatrywane okoliczności faktyczne są identyczne, lecz osoby, których dotyczy wniosek, są różne, wydaje mi się wykładnią zbyt szeroką. Aby można było zastosować art. 4 pkt 3 decyzji ramowej, postanowienie o niewszucznianiu postępowania karnego lub o jego umorzeniu powinno odnosić się do osoby, której dotyczy wniosek – jednak bez potrzeby oficjalnego wskazywania tej osoby jako oskarżonego lub podejrzanego. Decydujące znaczenie ma zbadanie możliwości, czy poszukiwana osoba popełniła dane przestępstwo.

²⁰ Zobacz wyrok z dnia 29 czerwca 2017 r., Popławski (C-579/15, EU:C:2017:503, pkt 21) – w odniesieniu do art. 4 pkt 6 decyzji ramowej.

²¹ Zobacz np. L. Klimek, *European Arrest Warrant*, Springer, Heidelberg et al., 2015, s. 159; S. Cimamonti, *European Arrest Warrant in practice and ne bis in idem*, w: N. Keijzer, E. Van Sliedregt, *The European Arrest Warrant in practice*, T.M.C. Asser, Den Haag 2009, s. 114.

67. Ponadto taka wykładnia w pełni uwzględnia te krajowe systemy prawne, w których przepisy postępowania karnego przewidują fazę *in rem*²² przed przeprowadzeniem śledztwa i późniejszą fazę *in personam*²³. Nie ma potrzeby, aby organy karne państwa członkowskiego przechodziły do drugiej fazy, jeżeli faza pierwsza prowadzi do wniosku, że przestępstwo nie zostało popełnione. Do celów art. 4 pkt 3 decyzji ramowej nie powinno być istotne, czy postępowanie karne zostało zakończone w fazie *in rem*, czy *in personam*.

68. W moim rozumieniu art. 4 pkt 3 decyzji ramowej oznacza zatem, że odmówienie wykonania ENA jest możliwe, jeżeli organy sądowe państwa wykonującego nakaz, które są właściwe również w odniesieniu do ścigania przestępstwa stanowiącego podstawę wydania ENA, nie wszczęły postępowania lub je zakończyły, nawet jeżeli osoba, której dotyczy wniosek, nie była osobą oskarżoną lub podejrzaną w tym postępowaniu, pod warunkiem że organy te zbadały możliwość popełnienia danego przestępstwa przez tę osobę.

69. W związku z tym proponuję udzielić na pytania od pierwszego do czwartego następującej odpowiedzi: W stosunku do osoby, która była przesłuchiwana w charakterze świadka w postępowaniu karnym, nie może zapaść „prawomocne orzeczenie” w państwie członkowskim w rozumieniu art. 3 pkt 2 decyzji ramowej. Artykuł 4 pkt 3 decyzji ramowej należy interpretować w ten sposób, że można odmówić wykonania ENA, jeżeli organy sądowe wykonującego nakaz państwa członkowskiego, które są również właściwe w odniesieniu do przestępstwa stanowiącego podstawę wydania ENA, nie wszczęły postępowania lub wstrzymały takie postępowanie, nawet w sytuacji gdy osoba, której dotyczy wniosek nie była osobą oskarżoną lub podejrzaną w tym postępowaniu, pod warunkiem że organy te zbadały możliwość popełnienia danego przestępstwa przez tę osobę.

Wnioski

70. W świetle powyższych rozważań proponuję, aby na złożony przez Županijski Sud u Zagrebu (sąd okręgowy w Zagrzebiu, Chorwacja) wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym Trybunał odpowiedział w następujący sposób:

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej nie jest właściwy do udzielenia odpowiedzi na pytania prejudycjalne od pierwszego do czwartego skierowane do niego przez Županijski Sud u Zagrebu (sąd okręgowy w Zagrzebiu, Chorwacja) postanowieniem z dnia 18 maja 2017 r.

Zgodnie z art. 1 ust. 2 decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi (zwanej dalej „decyzją ramową”) organ sądowy wykonujący nakaz ma obowiązek wydać decyzję w sprawie przekazanego mu europejskiego nakazu aresztowania (ENA) nawet wówczas, gdy w tym państwie członkowskim wydano już decyzję w sprawie wcześniejszego ENA w odniesieniu do tej samej osoby, której dotyczy wniosek, w tym samym postępowaniu karnym, lecz drugi ENA został wydany przez inny organ sądowy ze względu na zmianę okoliczności w wydającym nakaz państwie członkowskim.

22 Podczas której w pierwszej kolejności ustala się, czy przestępstwo zostało popełnione.

23 Gdzie zbiera się dowody przeciwko danej osobie.